

1. СУВЕРЕНОСТ КАО НАЈБИТНИЈЕ СВОЈСТВО ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ

Сувереност је једно од оних питања правне теорије о држави које је највише дискутовано, али не и до краја решено. То би тако и било да је остало само правно питање, али је оно због саме природе и осетљивости власти добило и политичке импликације и, како каже проф. Р. Лукић, постало највише дискутовано и спорно питање у теорији државе. Отуда и многобројна правна гледишта и тумачења суверености која дају различите одговоре на то шта је она: да ли уопште постоји или не, одакле потиче, ко су њени носиоци (субјекти), да ли је правно ограничена, итд. Сувереност је пре свега битно обележје државе (њене власти) па се превасходно и везује за њу. То је феномен који прати развој модерне државе (с краја XVI века) када се услед кризе и ишчезавања папског ауторитета отворио проблем дислоцирања моћи односно власти. Уместо традиционалног појма ауторитета сада се дошло до новог појма и назива суверености. То је, истина у изворном значењу, такође једна врста ауторитета, и то оног апсолутног, само што се више не везује за Бога или папу као његовог земаљског изасланика, него се смешта унутар политичке заједнице. Зато је исправније рећи да се ту више не ради о ауторитету него о власти – „коначној и апсолутној власти“ која не може бити изван заједнице. Од тада (захваљујући тој еволуцији) па и сада, власт се превасходно препознаје и одређује по суверености и таква власт која је суверена је онај трећи елемент – поред људи и земљишта који мора да постоји у свакој држави.

Власт је битан елемент по коме се држава издваја и разликује од других друштвених заједница (школе, цркве, породице и сл.) и то тако да је у односу на све њих (и њихове власти) највиша и неприкосновена или, једноставно речено, суверена. С правног гледишта, државна власт се дефинише као највиша у оквиру једне државе, и то њено својство да на одређеној територији буде највиша се и назива сувереност. Сувереност је откриће модерне политичке и правне теорије и везује се за име Жана Бодена, истакнутог француског правног и политичког писца и теоретичара државе с краја XVI века. Од њега па до данас та реч код многих изазива дивљење и страхопоштовање. Но има и оних за које та реч не звучи ни мало пријатно, него штавише изазива и непријатне асоцијације. Тако рецимо Ф. Нојман на њу гледа као на главног кривца за национализам, империјализам и тоталитаризам. Но у сваком случају, заслугом већ поменутог Бодена (још крајем XVI века), државна власт је дефинисана као